

domstolenes bevillingsmæssige forhold. De foreslåede ændringer af retsplejeloven og tjenestemandsløven svarer i det væsentlige til det lovudkast, som udvalget har udarbejdet i betænkningen.

Forslaget svarer med nogle ændringer til lovforslag nr. L 22, der blev fremsat af justitsministeren den 9. oktober 1997. Blandt andet er den foreslåede affattelse af retsplejelovens § 1 a ændret, således at der ved justitsministerens beskikkelse af medlemmer af Den Særlige Klageret fremover kun skal indstilles én person – mod hidtil fire personer – til ledige hverv som medlem af klageretten.

2. Rekrutteringen af dommere og deres uddannelse

I Danmark er der tradition for to forskellige uddannelsesforløb for jurister, der sigter på at blive dommere. Ved det ene forløb ansættes man som dommerfuldmægtig og uddannes gennem tjeneste ved forskellige byretsemdere og i landsretten med mulighed for ved turnusordninger at supplere uddannelsen uden for domstolene. Ved det andet uddannelsesforløb ansættes man som fuldmægtig i Justitsministeriet og uddannes gennem tjeneste i forskellige kontorer, suppleret med deltidsarbejde og udstationering uden for ministeriet.

Den helt overvejende del af de nuværende dommere har gennemgået et af disse to uddannelsesforløb. Der er dog også et mindre antal dommere, der tidligere har været advokater, eller som har været ansat ved politiet og anklagemyndigheden.

2.1. Gældende regler og praksis

2.1.1. Fremgangsmåden ved ansættelse af jurister som fuldmægtige inden for justitsvæsenet

Justitsministeriet opslår normalt 2 gange om året stillinger som fuldmægtige inden for Justitsministeriets område. Opslagene vedrører både fuldmægtige til departementet og dommer- og politifuldmægtige samt fuldmægtige til ministeriets styrelser. Ansættelse i en styrelse sker sædvanligvis med henblik på senere ansættelse som dommer- eller politifuldmægtig.

Udvælgelsen af de ansøgere, der indkaldes til samtale, beror på en samlet vurdering af de oplysninger, der foreligger vedrørende den enkelte ansøger. Der lægges i den forbindelse bl.a. vægt på den pågældendes kvalifikationer i form af eksamensresultat, eventuel tidligere beskæftigelse, herunder udtalelser fra tidligere arbejdsgivere, sproglige kundskaber, eventuelle udenlandske studieophold og lignende.

I forbindelse med beslutningen om, hvorvidt en ansøger skal ansættes, og hvor den pågældende i givet fald skal gøre tjeneste, lægges der – ud over de

allerede nævnte forhold – endvidere betydelig vægt på det personlige indtryk, som den pågældende gør under ansættelsessamtalen.

Valget af tjenestegren og tjenestested beror i første række på den enkelte ansøgers ønske og interesseområde. Desuden spiller geografiske bindinger i visse tilfælde en rolle.

2.1.2. Uddannelsen af dommerfuldmægtige og af fuldmægtige i Justitsministeriets departement

Uddannelsen af dommerfuldmægtige

Dommerfuldmægtige gennemgår i de første 4 år af deres ansættelse en grunduddannelse, som navnlig tager sigte på en uddannelse inden for retsområderne tinglysning, fogedret og skifteret. Sideløbende med uddannelsen inden for de nævnte 3 retsområder foregår en gradvis oplæring i behandling af egentlige retssager. Under grunduddannelsen afholdes teoretiske kurser i de enkelte sagsområder, herunder i retsledelse og administration, svarende til det aktuelle uddannelsesniveau, som den enkelte fuldmægtig befinder sig på.

For hver fuldmægtig udarbejdes der en uddannelsesplan, og hvert år afgives der en udtalelse til Justitsministeriet og vedkommende landsretspræsident om fuldmægtigens egnethed til fortsat ansættelse ved domstolene. Ved uddannelsens afslutning afgives en tilsvarende vurdering af fuldmægtigen.

Efter grunduddannelsen gør fuldmægtigen tjeneste ved forskellige typer af embeder og har gennem turnusordninger mulighed for at uddanne sig uden for domstolene. Uddannelsesforløbet for dommerfuldmægtige afsluttes med tjeneste som konstitueret landsdommer, typisk i en periode på 9 måneder. Efter afslutningen af konstitutionsperioden afgiver vedkommende landsretspræsident på grundlag af skriftlige udtalelser fra de afdelinger, hvor den konstituerede dommer har gjort tjeneste, en samlet udtalelse om den pågældende. I udtalelserne fra afdelingerne belyses sådanne spørgsmål som den pågældendes forberedelse af sagerne og almene juridiske færdigheder og jugement, indsats under voteringerne og arbejdsevne, skriftlig formuleringsevne, samarbejdsevne m.v. samt personlig fremtræden. Konklusionen indeholder en vurdering af den pågældendes egnethed som dommer. En negativ bedømmelse medfører ikke uden videre, at den pågældende ikke kan fortsætte med at være ansat ved domstolene.

Efter 10-12 års ansættelse søger dommerfuldmægtigen normalt stilling som retsassessor ved en byret. En retsassessor fungerer ofte som leder af skifteretten eller en af embedets andre afdelinger og som souschef ved embedet. I øvrigt består retsassessorens